

DE OPINIE VAN LAURA VAN GEEST

‘Niet meer sores veroorzaken dan nodig’

“Ik snap heel goed dat instellingen soms verschrikt kijken naar de hoeveelheid informatie die ze moeten opleveren”, zegt AFM-bestuursvoorzitter Laura van Geest. “Maar de wereld is ook ingewikkelder geworden.” Een gesprek over onder andere toezichtsdruk, consumentenbescherming en hét moment. “Ontzettend spannend.”

Van financiële prestaties tot diversiteit en van ESG (Environmental, Social and Governance) tot IT: het aantal onderwerpen waarover financiële instellingen aan toezichthouders moeten rapporteren lijkt schier oneindig en neemt nog steeds toe. Sommige bedrijven hebben moeite om tijdig aan alle vereisten te voldoen. De vraag ligt dan ook voor de hand aan de AFM, een van de toezichthouders, of ‘we’ hier in Nederland niet zijn doorgeschoten.

“Ik snap heel goed dat instellingen soms verschrikt kijken naar de hoeveelheid informatie die ze moeten opleveren”, zegt Laura van Geest. “Zelf doe ik dat ook wel eens als nieuwe regelgeving weer op ons afkomt waarop AFM toezicht moet houden. Dat is best veel. Maar dat is niet hetzelfde als doorgeschoten. Want de wereld is ook ingewikkelder geworden. Er is dus een reden waarom er meer regelgeving is. Het is aan ons om ervoor te zorgen dat het toezicht noodzakelijk, passend en niet overdadig is.”

Kun je een voorbeeld geven van dat ingewikkelder?

“Vanuit EU komt er een wettelijk kader – DORA – voor de digitale weerbaarheid van de financiële sector. Willen financiële instellingen goed functioneren, dan moet hun IT op orde zijn, zodat ze bestand zijn tegen *cyberattacks* en netjes omgaan met de gegevens van hun klanten. Wij gaan daar toezicht op houden. Dus meer regels en meer toezicht, want een veilige IT ontstaat niet vanzelf. In die zin is de wereld ingewikkelder geworden.”

Instellingen krijgen zo steeds hogere toezichtskosten. Voor de AFM is het makkelijk: die breidt gewoon wat uit.

“Dat ervaar ik helemaal niet als makkelijk. We leven in het volle besef dat wij worden betaald door de heffingen, vastgesteld door de minister, die de instellingen opbrengen. Daarover hebben we twee keer per jaar een gesprek in het adviserend panel met alle brancheorganisaties.”

Is het toezicht altijd wel effectief? Het fenomeen van ticking the box hoor je regelmatig rondzingen.

“Grappig dat je dat zegt. Aan de ene kant is het belangrijk dat de procedures op orde zijn. Daar controleren we ook op. Maar dat niet alleen. We voeren bijvoorbeeld, samen met de collega’s van De

**LAURA VAN GEEST:
“DE WERELD IS OOK
INGEWIKKELDER
GEWORDEN.”**

Sinds 1 februari 2020 is Laura van Geest (1962) bestuursvoorzitter van de Autoriteit Financiële Markten (AFM). Voordien was zij 6,5 jaar directeur van het Centraal Planbureau (CPB) en in die hoedanigheid tevens kroonlid van de Sociaal Economische Raad (SER).

Van Geest studeerde af in algemene economie (1989) en bestuurskunde (1992) aan de Erasmus Universiteit in Rotterdam. Vanaf 1990 vervulde zij diverse functies bij de directie buitenlandse financiële betrekkingen van het Ministerie van Financiën. Na een uitstapje bij het Internationaal Monetair Fonds (IMF, 1995–1998) keerde Van Geest terug naar dat ministerie. Daar was zij onder andere (plaatsvervangend) directeur Algemene financiële en economische politiek (2002–2006), thesaurier-generaal (2006–2007) en directeur-generaal Rijksbegroting (2008–2013). “Op de middelbare school vond ik politiek interessant. Dat gaat veel over geld. Dus ben ik economie gaan studeren. Dan weet je hoe het moet, heb je gelijk. Vervolgens moet je nog gelijk krijgen. Daarom ben ik daarna bestuurskunde gaan doen. Die combinatie heb ik doorgezet in mijn werkend leven. Ik ben op economisch terrein actief geweest, maar altijd in een beleidsomgeving. Een goed draaiende economie is belangrijk voor mensen. En daar is goed onderbouwd economisch beleid voor nodig.”

Wat je niet direct opmaakt uit haar cv is dat er in het leven meer is dan werk. “Ik ben in 2000–2001 een jaar op wereldreis geweest in de Asia–Pasific. Écht reizen. It's the journey, not the destination, zoals Jack Kerouac zei. Zodoende ben ik op bestemmingen geweest die je anders niet zou aandoen, zoals Bangladesh en Myanmar. Je ervaart dan de verschillende perspectieven. Het leven is anders, de welvaart, het verkeer, de straat, de omgangsvormen.... Waar mensen in een aangeharkt Nederland geschokt over zijn, maken ze zich daar niet druk over. Erg irritant dat de trein vanochtend een kwartier te laat was. Maar in India ben je blij als de trein ooit een keer komt. Daar geef je je aan over. Het relativeert.”

Nederlandsche Bank, zogeheten read teaming–exercities uit. Cyber–aanvallen door *friendly hackers* om de cyberweerbaarheid van financiële instellingen te testen en te verbeteren. Dat doen we met *Chinese walls*. De uitkomsten zien we niet als toezichthouder. We willen namelijk dat de instelling ervan leert.”

Dat instellingen zoals verzekeraars en pensioenuitvoerders zowel AFM als DNB (in figuurlijke zin) op bezoek krijgt, helpt ook niet mee aan het imago van de toezichtsdruk.

“De vraag is of het voor financiële instellingen qua belasting veel uitmaakt dat er twee toezichthouders zijn. Vanuit één hand kun je immers ook twee keer langskomen. Het is van de wetgever een bewuste keuze om prudentieel en gedragtoezicht – Twin Peaks – uit elkaar te trekken, zodat beide invalshoeken aan hun trekken komen. De vrees was dat anders de prudentiële invalshoek het altijd zou winnen. Het is de taak van de toezichthouders om voor de sector niet meer sores te veroorzaken dan nodig. Dat gebeurt in goede samenwerking met De Nederlandsche Bank.”

MENSEN VINDEN HET UITZOEKEN VAN DE KEUKEN LEUKER DAN DE FINANCIERING ERVAN

Is dat een gelijkwaardige balans?

“Het is niet in het belang van de consument als een verzekeraar een product aanbiedt dat te mooi is om waar te zijn. Want daaraan kan de verzekeraar onderdoor gaan. Als de verzekeraar daarentegen een goudgerande kapitaalpositie heeft en fraai dividend uitkeert aan haar aandeelhouders, terwijl de klant wordt uitgeknepen, is dat ook niet in dat belang. In dit spel moeten beide toezichthouders besef en begrip hebben voor andermans positie. Ik voel dat als een gesprek tussen twee gelijken.”

Zijn er in het verleden vereisten vanuit de AFM geweest die achteraf minder effectief bleken?

“Alle Europese toezichthouders komen terug van de traditionele overtuiging dat we de consument het beste helpen door uitgebreid voor te lichten. Voor een goede bescherming heb je meerdere opties nodig. Soms is dat voorlichting. Een andere keer zijn dat afspraken met aanbieders over hoe je een product aanbiedt. Een klassiek voorbeeld is als je ergens iets koopt. Staat in de aangeboden betaalwijze als eerste een kredietaanvraag of iDEAL? De volgorde is bepalend voor de keuze van mensen. In het uiterste geval kunnen we natuurlijk een product ook nog verbieden.”

Ook pensioenuitvoerders kunnen niet alle deelnemers bereiken met communicatie.

“Dat is voor pensioenuitvoerders een grote uitdaging. Mensen moeten steeds meer keuzes maken over hun pensioen: 10% ineens, nabestaandenpensioen, hoog–laag, et cetera. Nu hoeven ze de som niet te kunnen maken, maar ze kunnen wél nadenken over hun toekomstige wensen en uitgaven. Per 1 januari 2023 worden pensioenuitvoerders dan ook verplicht keuzebegeleiding aan te bieden.”

Wat is een toekomstig aandachtsveld voor de AFM?

“Uit Europa komt veel ESG–regelgeving over duurzaamheid. Die kijkt vooral of bedrijven, financiële instellingen, transparant zijn over wat ze doen. Bijvoorbeeld wat klimaatverandering en klimaatbeleid voor hen betekenen. Zij moeten dit inzichtelijk maken omdat de waarde van hun bedrijf erdoor wordt beïnvloed. Dat is voor beleggers goed om te weten. De bedrijven moeten ook vertellen wat hun eigen invloed is op de omgeving. Maar als econoom vind ik dat er ook iets moet gebeuren om de klimaatverandering daadwerkelijk terug te dringen. Denk aan regulering of CO₂–beprijzing. Daar denken we over mee.”

In de huidige transparantie is vaagheid troef.

“Dat zou ik niet zeggen. Wel is bedrijven gevraagd om duurzaamheid

inzichtelijk te maken. Maar dat heeft uiteindelijk niet tot meer inzicht geleid. Een beetje door het bos de bomen niet meer zien. Daar probeert Europa met regelgeving meer zicht op te geven. En er is een taxonomie in ontwikkeling, een rekenregelboek hoe je dingen precies moet beoordelen.”

Er is veel kritiek op die taxonomie.

“Niettemin gaat de taxonomie helpen met betere rapportages. Ik denk wel dat de regelgeving in de verkeerde volgorde tot stand is gekomen. Eerst de SFDR (Sustainable Finance Disclosure Regulation, red.) met als doel een betere informatieverstrekking over duurzaamheid aan eind–beleggers. Daarna de taxonomie en dan pas de verplichte duurzaamheidsrapportages door ondernemingen. In die volgorde vraag je al om rapportages terwijl nog niet alle rekenregelgeving is uitgetrild.

Daarom hebben wij in het toezicht op het toepassen van de SFDR vorig jaar tegen vermogensbeheerders gezegd dat ze moeten beginnen met implementeren. ‘Zolang u uw best doet, halen we niet het boete–bonnenboekje uit de kast als u het nog niet direct goed heeft gedaan.’ Het afgelopen jaar hebben we wel een algemeen beeld van de sector gegeven en aangegeven dat we terugkomen.

We zien ook dat sterk wordt geleund op bedrijven die ESG– ratings of datadiensten verlenen. Daarom hebben we samen met de Franse toezichthouder in Europees verband erop aangedrongen om deze bedrijven te verplichten aan te geven welke methodologie en data ze gebruiken om tot een beoordeling te komen. En hoe ze omgaan met het conflict of interest waarbij ze aan de ene kant bedrijven scoren en aan de andere kant adviesdiensten verlenen aan diezelfde bedrijven.”

Met dit gehele pakket is greenwashing voltooid verleden tijd?

“Dat wordt in elk geval een stuk moeilijker. Maar er blijven altijd mensen die zich niet aan de regels houden. Dus moeten wij blijven opletten. Verder weten we allemaal uit onderzoek dat consumenten bereid zijn meer risico te nemen of minder rendement te accepteren als het woord groen of duurzaam ervoor staat. Maar wanneer is iets duurzaam? Alleen donkergroene bedrijven in de sfeer van windmolens? Of ook lichtere varianten? Wij gaan onderzoeken wat consumenten verwachten als ze voor duurzaam kiezen, om voorstelbare teleurstellingen te voorkomen.”

DAARMEE VOORKOM JE DAT JE EEN PISTOOL AAN EEN KLEUTER VERKOOPT

Jaren geleden zijn verzekeraars in opspraak geraakt vanwege de woekerpolisaffaire. Dat heeft het vertrouwen van de consument in verzekeraars een knauw gegeven. Kan een soortgelijke affaire weer gebeuren?

“Zeg nooit nooit, zoals een politicus zal zeggen. Aan de ene kant zijn stappen gezet om dat risico te verkleinen. Als verzekeraars vandaag de dag een product op de markt willen brengen, moeten ze een proces door om te kijken of dat product klopt en verantwoord is. Verder moeten verzekeraars nadenken aan wie ze dit aanbieden. Daarmee voorkom je dat je een pistool aan een kleuter verkoopt. De AFM kan, zoals gezegd, ook bepaalde producten verbieden. Bovendien hebben verzekeraars zorgplicht. Ten slotte is de perverse prikkel van provisie weggehaald dankzij een verbod erop bij veel financiële producten.

Aan de andere kant komen er, als de wereld verandert, altijd spannende momenten waarop iets fout kan gaan, nog voordat je het goed hebt ingeregeld. Zo zijn mede door corona meer mensen gaan beleggen. Dat gebeurt steeds vaker via digitale kanalen waar ze inspiratie krijgen van finfluencers die beleggingsproducten aanprijzen. Niet iedereen leek zich bewust dat daar regels voor zijn. Daarom hebben we *finfluencers* aangesproken dat ze niet mogen adviseren zonder diploma. En tegen bedrijven die iets aan *finfluencers* gaven, hebben we gezegd dat dit leek op provisie.

Overigens geven we vanuit het platform *Wijzer in geldzaken*, op het mbo voorlichting over beleggen, bijvoorbeeld in cryptovaluta. Ook op die manier dragen we bij aan de financiële weerbaarheid van mensen.”

De doorontwikkeling van de zorgplicht is een belangrijk thema van AFM voor 2022. Op welke wijze wil AFM hier invulling aan geven?

We willen de zorgplicht steeds fijnmaziger in beeld krijgen. Daarnaast gaan we een dialoog aan met de sector hoe we met elkaar kunnen zorgen dat mensen goed omgaan met hun geld. Mensen vinden immers het uitzoeken van de keuken leuker dan de financiering ervan. In december 2021 hebben we principes van zorgplicht gepresenteerd voor producten die al zijn verkocht door financiële instellingen.

Een voorbeeld daarvan is een ooit afgesloten aflossingsvrije hypotheek waarmee je je gehele huis kon financieren, maar die je op het eind moet aflossen. Een groep mensen blijkt daartoe niet in staat. Daarover zijn we bezorgd. Daarom hebben we met grote hypotheekverstrekkers afgesproken dat ze over die aflossing met hun klanten in contact treden.”

HÉT MOMENT

Met de invoering van de nieuwe pensioenwet, krijgt AFM er extra pensioentoezicht bij. Dit betekent uitbreiding van het personeels–bestand (nu 650 medewerkers), onder anderen met ‘goede rekenaars’, vertelt Laura van Geest. Op de vraag waarom AFM een interessante werkgever is voor een actuaaris: “Je draagt bij aan de publieke zaak. Je kunt voor heel veel mensen in Nederland zorgen dat het goed blijft gaan of beter gaat. Dat geven mensen die hier komen werken ook aan.

De pensioentransitie is een megagrote en complexe operatie waar heel veel geld in omgaat. Die moet goed worden doorgerekend. De toezichthouder moet bovendien helpen dat de deelnemers goed snappen wat er gebeurt en dat de sommen kloppen. Ontzettend spannend. Van alle momenten waarop het leuk zou kunnen zijn om bij de AFM te werken, lijkt me dit hét moment. Leuk is ook dat hier mensen van verschillende pluimage werken: juristen, economen, data–analisten en actuarissen. Bovendien fiftyfifty man–vrouw door de gehele lijn. En tegen concurrerende arbeidsvoorwaarden.”

Wat zou je meer willen weten over actuarissen?

“Wat ze het moeilijkst vinden. Wanneer moeten ze écht tobben? Ik denk dat dit niet bij rekenen is, maar bij andere typen vraagstukken.”

Welke persoon in de financiële wereld vind je interessant?

“Ik vind Andy Haldane erg leuk. Het voormalige directielid van de Bank of England is slim, spits en houdt hele leuke speeches met een vrij–moedige beeldspraak. Die probeer ik zelf ook toe te passen. Verder noem ik de Duitse econoom Isabel Schnabel. Leuk dat een wetenschapper, iemand die houdt van beter onderbouwd beleid, in de raad van bestuur van de Europese Centrale Bank zit. Mooi dat je de wetenschap benut om gelijk te hebben en te krijgen.” ■